

Naqqiut

(Akissuteqaatip kalaallisuaa 30. september 2013-mik ullulerneqarsimasoq matuma taarserpaa)

(Siunnersuutip kalaallisuuata qulequtaata naqqinneqarnera)

Imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani raajarniarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaata nr. 23, 29. august 2002-imeersup allangortinneqarnissaanut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni kilisaatit umiarsuarmin namminneq tunisassiorsinnaasut, basis-liniemiit 3 sømiilit iluanni aalisarsinnaatitaanninnissaat atuutitertinneqartussanngorlugu.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Siverth K. Heilmann Atassut)

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

1. Siullermeerneqarnera

Aallarniutigalugu Siverth K. Heilmann-imut aalajangiiffigisassatut siunnersuutaanut qujassaanga.

Imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani raajarniarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 23, 29. august 2002-meersumi § 7, imm. 1 naapertorlugu angallatit nammineq tunisassiornissamut sinerissap qanittuani raajarniarnissamut akuersissutinik peqartut tunngaviusumik killeqarfik tikillugu aalisarsinnaapput, taamaattoq angallatit piffissami 1. april-imiit 31. oktobarip tungaanut tunngaviusumik killeqarfiup avataani milit 3-t avataanni sumiiffimmi 61°N aamma 65°N aalisarsinnaapput. Aammattaaq angallatit § 7, imm. 2 naapertorlugu Hareø-karsimi, Sisimiut-karsimi aamma Banan-karsimi aalisarsinnaanngillat. Taamatuttaaq § 7, imm. 3 naapertorlugu 70° 45' N-ip avannaani tunngaviusumik killeqarfik tikillugu aalisarsinnaapput kisiannilu najugaqarfiit kaajallallugit 5 NM-inik illersuutissatut killeqarfiit malinneqassapput aammalu tamanna qilalukkat qernertat qaqortallu piniagaaffiini atuunnani. Taamaalilluni aallaaviulerpoq angallatit aalisariutit namminneq tunisassiorsinnaanermut akuersissummik peqartut massakkut killeqartumik tunngaviusumik killeqarfimmiit milit 3-t iluanni aalisarnissaminnut periarfissaqarput.

Erseqqissaatigissavara nalunaarut atuuttoq qanga sinerissap qanittuani raajarniartut avataasiorlutillu raajarniartut akornanni naapeqatigiiffittut isumaqatigiissutaasimammat.

Inatsisartuni ilaasortap Siverth K. Heilmann-ip aalajangiiffigisassatut siunnersuuteqarnermini tunngavilersuutigaa imartat uumassuseqarnermikkut sunnerneqarsinnaanerat. Tassunga atatillugu makkuninnga nassuiaateqassaanga:

Arlariinnik qalorsuarnik atuisarnerup ajortumik sunniuteqartarnerinut oqartoqarmat, apeqqut tamanna Pinngortitaleriffimmut saqqummiussimavara. Pinngortitaleriffimmiit paasissutissiissutigineqarpoq arlariinnik qalorsuaqarluni ataatsimut isigalugu piffissaq sivikinnerusoq atorlugu annertunernik pisaqartoqartarmat, ataasiinnarnillu qalorsuaqarluni assinganik pisaqarniaraanni piffissaq sivisunerusoq atortariaqarmat. Ilimagineqarsinnaavoq arlariinnik qalorsuaqarnerup ataasiinnarmik qalorsuaqarnermut sa-nilliullugu kilisaffik annertunerusoq sunniuteqarfigisassagaa, atortullu oqimaannerullutik, tamannali misissuiffigineqarnikuunngilaq. Taamaammat ilisimatuussutsikkut tunngavissaqanngilaq arlariinnik qalorsuaqarnerup ataasiinnarmik qalorsuaqarnermut sanilliullugu immap naqqanik aserorterineruneranik inerniliissalluni.

Pinngortitaleriffimmiit aamma oqaatigineqarpoq kilisaatit atorlugit raajarniarfinni annertuumik aalisakkat suffineq ajortut. Suffinerit amerlanertigut itissuseq 100 meterit tikillugit pisarput, raajarniarnerillu itinerusuni pisarlutik. Aalisakkat anginerumaat eqqaassagaanni kilisaatit raajarniartut tamarmik ristiniq atortoqarput, taamaalillutik aalisakkat annerusut qalorsuarnut pulasinnaaneq ajorput. Aammattaaq Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 14, 6. december 2011-imeersoq naapertorlugu saniatigut pisat annerpaamik 5 %-tiusinnaapput. 5 % qaangerneqarpat aalisartoq aalisarfimmut allamut nuussaaq imaluunniit aalisarnerup nalaani ajunnginnerusumik immikkoortiterinissaq qulakkeerniarlugu atortut taarserlugit. Taamaammat nalilerneqarpoq angallassuit tunisassiorfiit aalisarnerisa nalaanni aalisakkat suffinerillu ajortumik sunnerneqarneq ajortut.

Saarlisaartut immap naqqanut tunngatinneqarneq ajortunut tunngatillugu atortut taamaattut ataasiarlugit arlaleriarlugilluunniit atorneqartarsimapput, kisiannili aalisartuniit nalunaartoqanngilaq atortut taamaattut atussallugit tulluurtuunersut. Taamaammat inassutiginanngilaq atortut taakku siunissami pingaarnertut atorneqartalissasut, ator- neqartarnerat iluamik misissuiffigisimatinnagit.

Raajat qaleruamikkut aqilluttut qaammatini juunimi juulimilu eqqissisimatineqartarnissaat eqqarsaatigissagaanni Pinngortitaleriffimmiit nalunaarutigineqarpoq, "Paamiut" atorlugu angalalluni misissuisoqarnerani piffissami juunimi juulimilu raajat qaleruamikkut aqilluttut naammattoorneqarsimanngitsut. Aammattaaq piffissani raajat qalerualuttuunerisa nalaanni raajanik annertunernik igitsisarnissaq naatsorsuutigineqarsinnaavoq, umiarsuilli allattuiffiini iluamik takuneqarsinnaanngilaq igitsisarnerit ukiup qanoq ilinerani allanngorartarnerisut. Eqqissititsisarneq raajat kinguaassiornerannut atatillugu eqqunneqassappat raajanut qaleruarluttunut piffissap aalajangersaaffiginissaa pingaaruteqarpoq, tamatumalu aalisarfinni assigiinngitsuni allanngorarnissaa ilimagineqartariaqarpoq.

Nunami suliffiit pingaaruteqarnerannut atatillugu tunisassiorneq ingerlaavarteq matumani pineqarpoq, ilimagisariaqarporlu assersuutigalugu 10.000 tonsinik tulaassat amerlineri raajarniarnerup iluani suliffeqartitsiniarnermut annertunerusumik attuinissaa ilimagisariaqarnani massakut sulisut annertunerusunik suliaqarnissaannut naammannissaat ilimanarmat.

Soorlu aallarniininni oqaatigereeriga massakut nalunaarut atorneqartoq inuussutissarsiortuni peqataasut isumaqatigiinnerisigut akuersissutigineqarsimavoq. Naalakkersuisut aalisarnermi peqataasut peqatigalugit nalunaarutit misissorniarpaat, raajarniarnerup iluani pissutsit 2002-p kingorna allangorsimammata. Naalakkersuisut siunnersuut massakut tapersorniannngilaat, tassa nalunaarutit atuuttup misissorneqarneranut atatillugu kattuffiit attuumassuteqartut peqataatinneqarnissaat Naalakkersuisut pingaartimmassuk.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut Inatsisartunut oqaluuserisassanngorlugu ingerlateqqippara.